

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendröd, Széchenyi u. 2.sz.

H i r d e t é s e k e t
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

CSODÁT VÁR MINDENKI...

Irta: Dr. Krüger Aladár v. orsz. képviselő.

„Amott kerekedik egy fekete felhő” — így kezdődött iskolai olvasókönyvünkben valamikor egy népköltészeti szemelvény. Most is „amott”, a világ valamelyik táján kerekedett egy fekete felhő és félve nézzük, hogyan kerekedik, hogyan nő, terjed és készül elfogni a béke, a polgárosodás napsugarát az emberiség egyre nagyobb tömegei előtt.

Egymásután kuszálódik össze mindig több országnak és népek egymásközi viszonya. Európának mind nagyobb területére terjed szét a nyugtalanság, átcsap a láz a többi világrészre, szinte az egész földkerekségre. Családok szóródnak széjjel, dolgozó emberek a bizonytalanság sötétjébe zuhannak, menekülőkkel megtelt vonatok és hajók indulnak egyelőre talán nem is ismert állomások felé.

Csodát vár mindenki. Várják azt a lángpallóst, mely angyali kézben megálljt parancsolna a fenyegető veszedelemnek, mely visszakergetné a mélységekbe a pusztítás felszabadult furiáit és újra békességet, állandó békességet hozna a jóakaratu emberiségnek.

Pedig a csoda megtörtént, pontosan 1939 évvel ezelőtt, mikor Isten Fia maga szállott le a földre. Nem angyalt küldött hanem Ő jött el közénk. Lángpallóst is hozott: az isteni örök igazságot. Ezt a pallóst átadta nekünk, hogy mi magunk éljünk vele, mi magunk forgassuk önvédelmünkre.

Lényegében kétezer év óta hit és a hitetlenség közt folyik a harc. A hitetlenséget fűti a gyűlölet Isten és az istenhívők ellen. Megdöbbenően szűk a gyűlölködők látköre, de ezeken a parányi határokon belül ép oly megdöbbenően fanatikusak. Ha egy faluban sikerül a templomot felrobantaniok vagy Istálóvá átalakítani, ezt a hitetlenség nagy győzelmének könyvelik el. Ha egy országot a sátán képére formálnak át, akkor világraszóló ünnepeket ünnepelnek. Ha Sátánország határait kijebb terjeszthetik, már hír-

detik az Istenhit végleges megdöntésének közeli bekövetkezését. Pedig — az Isten ott marad a maga végtelen fönségében mindenütt, akarata szerint keringenek évmilliárdokra és csillagévmilliárdokra megszabott pályáikon az égitestek, születnek a ködföltökből új világok, él az Isten a megfélemlített, leigázott, de az örök igazságoktól el nem tántorítható lelkek milliókban és százmilliókban. Micsoda az Isten végtelenségéhez képest néhány bomlott agyvelejű ellenségének időben és térségben is százalmasan korlátozott terjedelmű hatalma? Semmi.

Ez a semmi azonban adott pillanatban nekem, neked, vagy harmadik embertársunknak szörnyű katasztrófát jelenthet. Egy földi élet belezuhanását a tűzhányó kráterébe. Családi boldogság szétzuzását. Békés otthon fölégetését. Hontalanságot, gyötrelmet. Mindez a világegyetem történetében egy porszem, de ha a porszem én vagyok, én a porszem, mégis csak szeretném elkerülni. És mellém, a porszem mellé 1939 évvel ezelőtt odaállott Krisztus, a végtelen jóságú és nagyhatalmu Isten és nekem, a véges porszemnek szinte végtelen erőt adott ahhoz, hogy a katasztrófát kivédjem. Adta a krisztusi, a katolikus hitet.

Ha az egész emberiség Krisztus parancsai szerint élne, nem volnának társadalmi forradalmak, nem lennének nemzetközi bonyodalmak, háborúk, pusztítások.

Ime, az evangélium, a katolikus igazság mint egyedül biztos utmutató nemcsak a lélek számára Isten felé, hanem a földi élet számára is a családi otthon, az egyéni élet, a béke fenntartására és megmentésére.

Hazudnak tehát azok, akik azt próbálják átvinni a köztudatba, hogy a vallás magánügy. Ellenkezőleg: a vallás a haladni, az élnivágyó emberiség legelső közügye. Amitők azok, akik azt hirdetik, hogy a vallási dolgokkal csak a papok törődjenek. Minden katolikus, minden keresztény embernek, minden hívő léleknek első sorban arra kell törekednie, hogy

se Ő maga, se családja, se szomszédja, se faluja, se varnegyéje, se hazája, se a környező országok vallásos hite meg ne rendüljön, mert azzal az emberek békés együttélésének egyetlen feltételül biztos, szilárd, félrenem csavarható alakja pusztulna el.

El kell jutni az emberiségnek oda, hogy sorsát valláserkölcsei alapon álló vezérek Krisztus szellemében intézzék. Átkell itatni a világot az evangélium szellemével. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha a nagy cél szolgálata beleáll minden katolikus férfi és nő. Mi világiak is, mert a világiak apostolkodása: világapostolkodás.

Valamikor, 1900 évvel ezelőtt elegendő volt az akkori egyszerű viszonyok közt 12 apostol elindulása s lábuk nyomán megújult a föld színe. A mai bonyolult társadalmi és nemzetközi helyzetben apostolok millióira van szükség, vagyis minden katolikusra, egyházira és világra, férfira, nőre és gyermekeire egyaránt, mindenkire a saját élethivatása körében. Ma mindenkinek szól Jézus meghívása az apostoli munkára: Kövess engem!

„Ime az ember?”

E szavakkal mutatta be a megkorbácsolt, sebekkel borított vérző Krisztust Pátus, a római helytartó a gyűlölködő, Jézus halálát kívánó és üvölő zsidóknak. — Gyűlöltos megjegyzése arculütötte az istengyilkos zsidókat, de ezekben nem volt szánalom, vadul rikoltották: „feszítsd meg Őt!”

A világ színterén is ott áll — Isten legszebb alkotása: az ember.

Nem a nyomor és inség mazitlábasa, nem az alkohol és testiség állatias bűnének rabszolgáira gonfolunk, hanem arra a szerencsétlen „óriási ember-csordákra”, akiket a pénz- a vagonmolehja, az elvakult emberi kevélység sátáni vakmerősége állított szembe egymással — a technika legnagyobb találmányaival kezükben, hogy lépják-marják, pusztítsák, öldössék egymást rakásra.

Kína-Japán, a Szovjet és Finn, az Angol-Francia és Német birodalmak, Domíniumok, Gyarmatok közel 1500 millió lakosa azért dolgozik, fárad, robotol és adózik, hogy mintegy 25-30 milliós seregnek muníciója, hadigépe, bombája és repülőgépe legyen egymás gyilkolására és pusztítására.

Ime: a demokrata-államvezetés, mely a világháború alatt elrabolt zsákmányhoz szívósan ragaszkodik és kapzsiságával — elkésérik, támadásba kerget — az életük fenntartásához, népük jövőjének

biztosításához ragaszkodó nagy nemzet vezéreit. Világos tanulság: a liberális-szabaddemüves istentagadó és egyházüldöző klikk — csak a pénzt, csak önző érdekeit nézi.

Ime: az új „modern pogányság”, mely a vér és faj jellegét és egységét előbbre helyezi Krisztusnál, kereszténységénél, valláserkölcsei igazságok követésénél. Nincs más nép, nincs más oly faj, mely vele egyenlő értékű, egyenrangú volna. Minden más nációnak csak arra való, hogy őt szolgálja, neki dolgozzon, s neki adja értékeinek, kincseinek nagy hányadát. Ha nem megy szép szóval, elveszi az erőszak útján. Elvetik az első parancsot: „Urdat Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!”, természetesen nem tartják kötelezőnek a tizedik parancsot sem — felebarátodnak „se házat, se mezejét, se másféle jószágát el ne kivánd!”

Ine: a vallásgyalázó, keresztény-üldöző, a szivekből Istent kirtani akaró szovjet. Békét, boldogságot, paradicsomot ígér a világ pletárjainak és milliókat küld vágóhidra, munkást, iparost, gazdát egyformán. Miért?

Nem bántotta senki. Hadsereggel szállta meg — a németek jóvoltából — a katolikus Lengyelország nagy részét, s megkezdte kommunista szervezeteinek kiépítését, ezzel együtt Krisztus követőinek üldözését, s a kereszténység irtását.

Két milliós hadsereggel rátört a kicsiny, jó keresztény finn népre. A régi diplomácia nagy mesterei legalább a valóság leplebe iparkodtak elrejtetni titkos szándékaikat és terveiket. Molotov és társai — az ép észt és itélőképeséget sem tétélezik fel a világ gondolkozó népéről. Hivatalosan bejelentik, hogy „ők nincsenek háboruban Finnországgal”, csak rákényszerítette őket a finn kormány a fegyveres közbelépésre, mert finn oldalról támadást vártak.

A világ népe azonban nem hülye. Akadhatnak elmezavardóitak, akik még most sem látják a „vörös-kényuralom” égbekiálló kegyetlenségét és romboló törekvéseit, de a világ színe-java a tettekből, tehát le nem tagadható valóságából ítél.

Szüksége van az óriási kiterjedésű, 180 millió lakossal rendelkező világbirodalomnak arra, hogy a parányi 3 és fél milliós finn népet leigázza és értékes területeitől megrabolja? Hol van a népboldogítás, béke és emberélet szeretet? A szegény orosz munkás és paraszt nem ember, nem Isten megváltott teremtménye? A kivánt néhány „támaszpont“ megér annyit, hogy száz és százezer embert, mint a repát kardélre hányjanak és mint a barmokat a harcok gyilkos tűzébe küldjenek?

Az északi finn „Dávid“ azonban szörnyű leckét ad a vörös „Góliátnak“! Azt hisszük elmegy a kedve attól, hogy Finnország leigázása után korábbi hódító és mindent legázoló terveit délkelet Európában megvalósítani próbálja.

Magyarország — Kormányzójának bölcs és biztos vezetése alatt nagy és dicső szövetségével: Olaszországgal együtt — éber figyelemmel és nyugodt, de elszánt készültséggel szemléli az eseményeket éjszaka is, délkeleten is. Nyugodtságunk kitűnő hadseregünk hagyományos vitézségén és dicső barátunk: Mussolini támogatásán alapszik, aki beledörögte a diplomácia arénájába, hogy a

„Kárpátok öre és a Balkán békéjének védője a 13 milliós olasz hadsereg“. Már pedig az olasz reptülők tüneményes munkáját saját bőrükön tapasztalhatták a szovjet-haderők még Spanyolországban!

Teleky Pál kormánya szívós és kemény lépésekkel vezeti a magyar belpolitikát a gazdasági izmosodás és megerősödés ösvényén. A háboru lángengere fél-Európát nyaldossa, mia népméltóság legfontosabb törvényeit alkotjuk és hajtuk végre ernyedetlen szorgalommal. Külpolitikai téren a trianoni átk megszüntetéséért dolgozik kormányunk csendő buzgalommal Szolgálok a békét és barátságot, de erősen hangsúlyozzuk, hogy a 20 év óta mindig áldozatot hozó Magyarországtól többet ne várjanak. Elég volt. Az okozott sebek gyógyítása nélkül — nem lehet gyógyulás és megértő barátság.

Amikor e sorokat írjuk, fenn az északi fronton 11 nap óta tombol a harc és öldöklés. A szovjet nem kiméli sem hadianyagát, sem embereit. Hogy meddig bírják a finnek, nem tudjuk. De a vitézség és hazaszeretet csodás példáját adták már eddig is, arról év ezredékig fog tanítani az események hü tanuja — a történelem.

KÖZÉRDEKŰ ÜGYEK

Január elején, amikor az országgyűlési képviselő Ur a kerületet látogatta, általában olyan panasszal terheltek, melyek egyrészt teljesen helyi vonatkozásúak s így az Ő nagymérvű elfoglaltságának határain túlesnek, másrészt pedig a panaszok tulajdonképpeni része már elintézett dolog. Szüksége mutatkozik tehát annak, hogy ezekkel a kérdésekkel mindenki megnyugtatólag tisztában legyen. Ezekről nyújtok rövid felvilágosításokat.

1.) Járdakérdés.

Az összes községi uccai járdák kiépítése elvileg már 1936-ban rendezést nyert, amikor a képviselőtestület kimondotta, hogy hosszú lejáratu kölcsön segítségével fogja egyszerre rendezni a járda és piactér burkolását. A kölcsön iránti kérelem be is futott illetékes helyre, ahol azonban elutasították azért, mert a községnek jogérvényes járdaépítési szabályrendelete nem volt. A járdaépítési szabályrendeletet a község már 1933 óta mindig csinálja és hogy csak a múlt évben sikerült megalkotni végérvényesen, annak az a magyarázata, hogy a község ismételtelen nem akart eleget tenni a kormányhatóság azon kívánságának, hogy a járdaépítéssel járó költségek felelő részét áthárítsák az érdekelt háztulajdonosokra. A község ugyanis sérelmet lát abban, hogy egyes uccákon már készen vannak a közöltségen megépített járdák, a hátralévő uccákra azonban a lakosság külön megterhe-

lésével szabad a kormányhatóság intézkedése szerint járdát építeni. Azt határozta tehát több ízben a község, hogy egyelőre építessenek ki az összes járdák közöltségen és a jövőre nézve a járdák építésének fenntartása és újraépítése tekintetében aláveti magát a kormány rendelkezésének. Ezt a határozatot azonban a kormányhatóság elutasította. Kénytelen volt tehát a képviselőtestület meghajolni a kormányhatóság félreérthetetlen rendelkezése előtt és hozta a járdaépítési szabályrendeletet olyképen, hogy az új járdák építéséhez már a lakosság, illetve háztulajdonosok fele összeggel hozzájárulni tartoznak. Ezen szabályrendelet kiérkezése után ismét folyamatba tette az előljáróság a járda és piactér burkolási kölcsön ügyét. Ebben az ügyben a mai nehéz és válságos idők között, hogy mikor lesz a döntés, megjósolni nem lehet.

Ezek ismeretében a tényállás világos, hogy a község az összes járdahálózat kiépítésére a rendelkezésre álló törvényes utakon az összes előkészítő munkálatokat megteette.

Meg kell jegyezni, hogy a csipcsup közbejövő járdaépítések sem hajthatók végre, csakis hozzájárulás ellenében s így származhatik az a téves felfogás, amit a képviselő ural is közöltek, hogy járdát csak jobb módu családok kaphatnak. Ez teljesen téves, mert a képviselőtestület és előljáróság nagyon is gondolt a szegényebb néprétegekre, mert az a tervezet

áll fenn, hogy a nagyobb uccák betonburkolattal való ellátásával felszabaduló óriási téglamennyiséget fogják azokon az uccákon felhasználni, ahol a háztulajdonosok nem bírnák el a betonburkolat nagy költségeivel való hozzájárulást és gondoskodott arról is, hogy a hozzájárulást természetben, tehát kézi napszám munkával is meg lehessen váltani.

2.) Rútak.

Panasz tárgyává tettek a közutak és környéke. Az előljáróság előterjesztésére a képviselőtestület 1939-ben és azt követő időben egy egész kutépitési programot szavazott meg s azt nagyobb részben már végre is hajtotta. Ennek a programnak keretében kimosatta az Árpád uccai, mirhói ártézi kutakat s ezzel előbbinél tizszeresére, a mirhóinál kétszeresére emelte a vízmenynyiséget. Létesített vizgyűjtő medencéket, melyek ez évben lesznek felszerelve szivattyúval és a mosáshoz s más célokra bőségesen fog a víz rendelkezésre állni. Tervezzük, hogy a mirhói kutnál teljesen elszigetelt vizgyűjtő medencét építünk és szivattyú szerkezetre alakítjuk át, hogy a kitűnő, de kevés vizű két vízfelületet is megmentsük a közhasználatnak. Ez az eljárás 50 évre fogja biztosítani a mirhói környéknek a vízszükségletet. Kiépítette az előljáróság a Sugár uccai elhanyagolt kutat és a Grosz fatelep hátamegett lévő jövizű kutat. Ujonan megfuratta a kocsorhegyi és öregszőlősi kutakat. Közeli hetekben kerül sor a Járványkórházi és Tanítóföldi ujtelen egy-egy új kut forrására, a jövő évben pedig az ugari iskolánál furatunk új kutat.

Az adatok beszélnek s ehhez csak annyit lehet hozzáfűzni, hogy a panaszosok nözzenek körül az összes környező, de különösen a sárréti községekben, hogy hol, melyik községben áll annyi közut rendelkezésre. Csak Vésztő községet említem, ahol a legutolsó időkig egy olyan kut állott rendelkezésre a 12000 lakosu községnek, mint Endrődön a mirhói kut.

3.) Szegények segélyezése és Korthy-akció.

Köztudomásu dolog, hogy a képviselőtestület a múlt évben az ugynevezett helyi karitász, zölkkeresztes segítő akció (egri norma) beszüntette, mert az adakozásra kötelezettek legnagyobb része és pedig a legmódosabbjai tulnéztek ezen a kötelezettségen s így kézzelfogható igazságtalanságok fordultak elő, mert az egyik befizette a hozzájárulást, a másik pedig nem. Ilyen eljárás mellett a karitásznak az a magasabb célja, hogy akolduskérdést megoldja, csődöt mondott a szívtelen emberek rövidlátásán. Hogy ez megszűnt, ismét visszaállott a hivatalos gyűjtések lehetősége és kötelezettsége. Így történt az, hogy hosszú évek után a múlt hónapban a Főméltóság Asszony akcióját le kellett bonyolítani. Ennek során végtelenül fájdalmas és keresztény lelkiességhez nem illő megjegyzések, magatartások voltak tapasztalhatók, olyanok, hogy vonatkoztatva arra a magas sze-

mélyre, aki ezt az akciót évről-évre irányítja s a legjobb példával előljár, szinte sértő és minden magyar alattvaló hűségét kihasználó eljárásnak minősíthető. Hihetetlen és érthetetlen megjegyzésekben volt részük az önzetlenül fáradozó gyűjtőknek s természetesen az eredmény is olyan silány volt, mint amilyen megértéssel fogadták ezt az akciót. Mindössze 184 P és mintegy 60 pengőt kitevő természetbeni adomány folyt be a 14.000 lakosu Endrőd községben.

Egy pár megjegyzésre válaszolni kell. Azok akik nem értik meg a Korthy akció indokait és célját, vegyenek fáradságot és keressék fel a község nyomorultjait, ágyhoz kötött, tehetetlen betegeit, a bénákat, az apátlananyátlan tehetetlen öregeket, akiknek nem jut hely a Vidaféle szegényházban és akiket a betegségük miatt nem lehet szegényházban elhelyezni, még akkor sem, ha rendelkezésre állana mert a szegényház nem kórház.

Felhozták, hogy cigányok részére gyűjtünk és osztogat az előljáróság, hogy a cigányfajta kényelem szerető és munkakerülés jellemzi őket, de az előljáróság azokat is embereknek tartja és nem zárhatja ki az öreg, elesett cigányokat és azokat a családokat, ahol keresztény házasságból sok ártatlan gyermek van és néha-néha nekik is juttat egy kis ételmezt, vagy ruházatot. Ezek az adományok egy év alatt nem ütnek meg a 120—150 pengőt.

Egy szónak is száz a vége. Nyomor mindig volt és mindig lesz. Az Ur Jézus is azt mondotta: „Szegények mindig lesznek köztetek.“ Tehát akció mindig lesz mindaddig, amíg az államhatalom gyökeres szociális reformja végleges, rendes állapotokat nem teremt.

Még egyet. Múlt év végén egy újabb adónem került elő, az inségjárulé. Ez az inségjárulé nem áll a község rendelkezésére, mert azt be kell fizetni a vármegye javára, ahol az ugynevezett közjóléti szövetkezet veszi használatba és ha megfelelő tőke összegyűlik, a szociális nyomor intézményesen lesz orvosolva.

HARSÁNYI LÁSZLÓ.

Vármegyei kisgyűlés

volt február 13-án Dr. Beliczey Miklós főispán elnöklete alatt. A nagy hóvár miatt a választott 24 tagból csak 7-en voltak jelen. A gyomai járás mindkét kisgyűlési tagja: Csernus Mihály apát és Haviár Gyula dr. közjegyző megjelent a gyűlésen, ahol több gyomai és endrödi ügy került döntés alá. A gyűlés elején elnöklő főispán a kisgyűlés nevében üdvözölte őszinte meleg szeretettel izzó beszédben kitüntetésé alkalomával Csernus Mihály apátot. Az egész vármegye, örömmel fogadta a kitüntetését, mondotta a főispán, mert látja és tudja, hogy Csernus Mihály közel kétévtizedes közéleti és törvényhatósági működésével méltán kiérdemelte a legmagasabb kitüntetését. Csernus Mihály meghatott szavakban köszönte meg a főispán kitüntető figyelmét és a kisgyűlés szíves üdvözlését.

Krisztus apostolainak

törvényes utódai: Szent Péter anyaszentegyház főpásztorainak nagyböjti szózatát olvassa és vési szívébe a jószándéku, hitvalló, becsületes katolikus magyarság.

Közérdeket szolgálunk, amikor Főpapjaink intelmeiből néhány fontos részt ismertetünk olvasóinkkal.

Dr. Serédy Jusztinián biboros-hercegprimás nagyböjti pásztorlevelében a világ minden bajának igazi okáról ad üdvös tanítást.

„A romlott emberi természet több bajnak és szenvedésnek forrása, mint az elemi csapások. Emlegetik az Istent, a valóságban azonban Istentől akarják mentesíteni és uralma alól akarják kivonni az embert. Mihelyt pedig a fék, mit Isten féltelme és parancsainak tisztellete jelent, megszűnik, felszabadulnak: az uralomvágy, birtvágy, bosszuvágy, melyek különösen a gyengék irányában keresnek érvényesülést. Ahol nincs igazi istenhit, ott megszűnik a kölcsönös bizalom és megértés alapja is, s a népek mértéktelen és drága fegyverkezéssel keresnek biztonságot.“ A fegyverkezésben kifejtett verseny százmilliók keserves keserményének gyümölcsét prédálja el okatlanul, s a háborúban többen pusztulnak el, mint vízőöntől, földrengéstől vagy pestistől.

„Az istentagadó hamis próféták tanítása nyomán zűrzavar támadt a családi életben is, ahol a vallások sokasodtak, — az ifjúság nevelésében, melynek züllése a bíróságoknak okoz gondot; a társadalmi osztályok viszonyában, melyek együttműködés helyett az egymás ellen való agyarkodás jelszava után indultak.“

A bűnös istentelen tévtanok hálójába jutott gyöngé ember — az isteni kegyelem felvilágosításait és erősítését nélkülözve — a bűnök fertőjében vergődik. „A kórházakat undok, betegséggel fertőzött, parázna emberroncok, a lelenházakat az állam terhére hagyott törvénytelen gyermekek,“ a börtönöket az Isten VII. és VIII. parancsainak tiprói: a tolvajok, rablók, rágalmozók ezrei töltik meg.

Az iszákosság és tulzott fényűzés nyomán mindenféle nyomor terem, a gyűlölködések összeütközésre, többször gyilkosságra vezetnek, a gazdagok kapzsisága és a munkától való iszony inségbe dönt néptömegeket. A gyermekek engedetlensége, az ifjúság féktelen élete a szülőket keseríti.

Valóban teljesül a Szentírás intése: „megbüntettem az atyák bűneit fiaikban harmad- és negyediziglen...“

A betegség és vagyon elvesztése ideiglenesen fáj, a bűnök gonosz következményei azonban nemcsak az elkövetőt sújtják, de átszarmazik a betegség és nyomor az utódokra is, sőt a bűnösökre váró tulvilági büntetés és szenvedés folytán az örökkévalóságra is kihatnak.

Ne nézzük a bajokat rest megadással, hanem küzdjünk ellenük! Harcoljunk a bajok gyökere: a bűn ellen és példaadással mozdítsuk elő a jó győzelmét a bűn fölött!

Járuljanak a hivek gyakrabban a szentségekhez, mert csak így tudják felvértezni és megerősíteni lelküket — a minden baj legfőbb forrása: a bűn elsodró pusztítása ellen!

Dr. Szmercsányi Lajos egri érsek pásztorlevelének első részében a lelkek vezetésére hivatott papság nagy felelősségét hangsúlyozza — a hivek megőrzésének és helyes vezetésének fontos feladatában. Majd az apostoli munkát előmozdítani hivatott katolikus egyesületek és intézmények célirányos vezetését és fejlesztését, s a tagok öntudatos munkábaállítását sürgeti.

Dr. Breyer István győri megyéspüspök a szomorú világhelyzet okát a társadalom és nemzetek főalkotó elemének: a családnak bomlásában és lezüllesztésében látja. A krisztusi házasság Isten kegyelmétől megáldott és összekötött felbonthatatlan életszövetség egy férfinék és egy nőnek. A családnak gyökere a házasság, törzse a szülő, ágai a gyermekek.

A csak törzs és gyökérrel, de termő ágakkal nem bíró fa nem sokat ér. A házasság csak a gyermekek által lesz teljessé, akiket mint Isten ajándékát jó szívvel kell fogadni.

Akik ezt bűnös módon megakadályozzák, nemcsak az élet Ura, a Teremtő Isten ellen, hanem a gyermek ellen is vétkeznek, akinek ugyanannyi joga van az élethez, mint a szülőkné. De vétének a nemzet ellen is, mert közreműködnek annak elsovadásában. „Nem a véres csaták, írja a főpásztor, — városokat rombadöntő bombatámadások, harci vonalakat elárasztó mérges gázok, hajóóriásokat elsüllyesztő aknák vagy tengeralattjárók, hanem a gyermek eredete és élete ellen törő bűnök okozzák a modern népek halálát.“

Majd a gyermekek és testvérek helyes életrendjét és magatartását rögzíti le bölcs tanácsokkal a pásztorlevél. A családi életet a vallásosság, szelleme hassa át és kösse össze a család tagjait a béke, megértés, az összetartozandóság és áldozatos szeretet szent érzése. — A házaselet tisztasága, a családi élet erkölcsi megújítása — lesz szilárd, biztos alapja a társadalom nyugodt, fejlődésének és boldog haladásának.

Egyházi híradás

Triduumokat

háromnapos lelkigyakorlatokon adunk alkalmat az endrői katolikus hívőseregnek, hogy a nagyböjti magabeszállásra és megtérésre serkentő komoly napjaiban felnézzen Krisztusára és lerázva bűnrongyait lelkét megfürösse — az isteni kegyelem égi szent vizében.

A családban az első az atya: a férfi. Először tehát a férfiak, családapák, legények, nagyobb levették részére kezdi meg február 17-én, szombaton este 6 órakor missziós szentbeszédeit.

Páter Omerovich Tamás

jézustársasági atya. Régi, kedves jóismerőse az endrődieknek. Többször volt nálunk, mindig hálás örömmel gondolunk gyönyörű tanításaira, még az elvadult lelkeket is felrázó nagyszerű beszédeire.

Eljön a jó Páter, nem sajnál időt, fáradságot, áldozatot. Illó és üdvös, hogy megbecsüljük e jóságos, minden érdeknélküli, csak a mi javunkra szándékolt és végzendő apostoli munkát. Férfi-testvérek! Akiben nem vészett ki teljesen az Istenben való hit, aki önmagát nem az ösztönös állatok, hanem a gondolkodó ésszel és lelki felelősséggel élő Isten teremtményei: az öntudatosan gondolkodó és erkölcsi alapon álló emberek közé sorozza, az nem marad el e rendkívüli lelki-hasszonnal, családi megújodással, erkölcsi újjászületéssel járó lelki-szemlélet. Ha egy mód és lehetőség akad, ott legyünk minpnnyján!

A családanyák és hajadonok sem mostoha gyermekei Krisztus anyaszentegyházának. Róluk sem feledkezünk meg.

Március 6-án, szerdán este 6 órakor Kovács Sándor püspöki tanácsos, az ország minden részét járó, mindenütt nagy szeretettel várt „világi-misszionárius“ foglalkozik apostoli gondossággal a lelki-újjászületés és keresztény női-hívás fontos kérdéseivel.

Amikor a falu plebánosa a

női-tábor vezetőit az előkészítő munkálatokra buzdította, azok gunyos mosollyal felelték, hogy „velünk nem lesz baj, de a férfiakról nem állunk jól!“ — Az apát úr megjegyezte, hogy „ahol jó hitvesek és gondos édesanyák vannak, azokból a családokból eljönnek a férfiak is.“ (Bizonyosan azokra a gyermekáldást nem szerető, lelketlen anyákra gondolt, akik lábbal tapossák a Mindenható Isten parancsait és nem mernek az Ur színe előtt megjelenni. Félnék és remegnek az Uristen büntető kezétől!?)

A férfi-sereg és női tábor Krisztus előtt tesz bizonyosságot, hogy melyik érdemesebb az Ur Jézus áldására és szeretetére!

Tanyai-kismissziók.

Évek óta kérték a külterületi hivek, hogy ne csak az időközi tanyai szentmisékben, hanem külön lelkigyakorlatban is legyen részük. Amikor P. Vitéz Berárd ferences-anya mint kiségitő nálunk működött, a csejtiek ismételtén kérték, hogy a nagyböjti tartson nekik három napos lelki gyakorlatot. A jó Páter megígérte, s most írta az apát urnak, hogy szívesen beváltja szavát és eljön az endrői tanyákra.

Három tanyai körzetben lesz tehát kis misszió: március első tíz napján. A csejti iskolában, a nagylaposi kápolnás iskolában és a polyákhalmi kápolnás iskolában. A pontos kezdést kellő időben meghirdeti a plebániahivatal.

Szeminárium

előadásainkon az egyházközségi képviselőtestület, a családi megbízottak és „irányadó-csoport“ tagjai minden szombaton este hat órakor szépszámban vesznek részt. A tanfolyam tananyaga felöleli a legfontosabb vallási kérdéseket, de kiterjed az élet gyakorlati vonatkozású témáira is. A megjelentek nagy érdeklődéssel hallgatják az érdekes előadásokat. A legutóbbi szombatokon Dérczy István ny. plebáno, Harsányi László főjegyző, s a helyi lelkészkar mélyítették a megjelent katolikus-tábor vallási ismereteit és öntudatos, cselekvésre hivatott meggyőződését. A legközelebbi tanfolyam február 24-én, este 6 órakor lesz a polgári iskolában.

Külterületi szentmisék

Február 18-án az öregkerti és polyákhalmi kápolnás-iskolában, február 25-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, március 3-án a csejti és Szent Imre iskolában, március 10-én a nagylaposi iskolában, március 17-én a polyákhalmi és öregkerti kápolnás-iskolában mutatunk be szentmiséket.

H I R E K

Egyesületi hírek.

Endrőd katolikus társadalmi egyesületei mindenütt megtartották évi közgyűléstüket: Csernus Mihály apátplébános vezetése alatt. Az egyesületek tagjai örömmel állapították meg a körök erkölcsi és anyagi izmosodását. A „Katholikus Népszövetségi Kisgazda Kör” alapszabály változást csinált és nevét „Katolikus Népkör-re” változtatta. Világi elnöke ismét a közszeretben álló Kalmár Károly lett, aki serény munkatársaival a falu legerősebb kisgazda egyesületévé tették a 30 éves alakulatot. Farsangi vacsorájukon 200-an vettek részt. Az öregkerti „Szent Imre-Népkör” elnöke Mészáros János kisgazda, az „Ugari Katolikus-Kör” elnöke Bula Vince kisgazda, az „Öregkerti Katolikus-Kör” elnöke Cserenyecz Elek munkás, a décspaskumi „Katolikus-Kör” elnöke Kulik Imre kisgazda lett.

A népházi „Katolikus Legény-Egylet” és Öregkerti „Katolikus Legény-Egylet” egyesületi helyiségeik bővítését tervezik. Tagjaik nagy lelkesedéssel és szívós összetartással fejlesztik intézményeiket.

Az endrődi Leány-egyesületek (KLOSZ), Kalász és Dolgozó-Leányok egyesülete közös farsangi előadásban mutatták be rátermettségüket és szépen ivelő kultur-munkájukat. Nagyszerű és nívós előadásuk általános tetszést aratott a népházi mozi teljesen betöltött nézőseregben. Mint halljuk, husvét után — az endrődi régi lakadalmas szokásokat akarják feleleveníteni és bemutatni a közönségnek.

Hítbuzgalmi egyesületek: Február 18-án, d. u. 1/2 4 óra-
kor Szent Ferenc III. rendje február 25-én d. u. 1/2 4 óra-
kor az Oltáregyesület, február 29-én d. u. 5 óra-
kor a Leányegyesületek, március 2-án este 1/2 6 óra-
kor a Férfi-Liga, március 3-án d. u. 1/2 4 óra-
kor a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja tartja havi ajtatosságát.

Megkezdik a baromfiak összeírását

A m. kir. földművelésügyi miniszter rendelkezésének megfelelően összeírják a baromfiakat, a tyúkokat, libákat, kacsákat, pulykákat és gyöngytyúkokat.

Minden házba és minden tanya-
ba elmennek az összeírók, A kimutatásba beveszik a törzs-
állományt, az utolsó 6 hónapban ültetett fészkek és keltetések számát, továbbá azt, hogy az utolsó 6 hónapban hány baromfit vásároltak, hányat adtak el és hány baromfi hullott el. Az összeírást végső hatóságok ezután is felkerik az asszonyokat, hogy előre állapítsák meg a bejegyzésekhez szükséges adatokat, hogy ezáltal megkönnyítsék az összeírás munkáját.

Az összeírást tenyésztési, fogyasztási és exportszempontból rendelték el, tehát minden gazdának és mindazoknak, akik baromfiakat tartanak, érdekük, hogy pontos adatokat mondjanak be és ezenfelül fontos nemzetgazdasági érdek is fűződik ahhoz, hogy a földművelésügyi kormányzat tiszta képet kapjon az ország baromfiállományáról.

Hamvazószerda...

Irta: Bartha András.

Hamvazószerda... Emlékszem egy ilyen régi, volt szerdára: Pesten voltam... az est lehajlott, — s a hóhullásban úgy láttam, hogy esüstös volt mind a négy lábam lovunknak a hótól — tanyánkon... És a fákön a tanga mögött varjak szóltak, — szelek vivódtak, s fehérszemű ködök aludtak... S idehallatszott üzenete (harangostak) — a kis falumnak.

Fehéren, csöndben állt a torony, s a ködön át is ideintott felénk, hogy — ményünk, ha százszor is sárba estünk: mutassuk meg a sebeinket. ...Szólt a harang, a föld fehér volt, hópelyheket szórt le az égbolt... S a folyón, mint csoda csöpp nyelvek, vándorló habok énekeltek. Édes szép dalokat dalolt a szémbes öreg folyó... S láttam: hogy a szerdai hóhullásban ezer ember megemlékezni: „Ember, ember!... porból vagy és porrá kell lenni...”

Rubikus-kongresszus Mezőtúron

A magyar nemzeti alapon áll kubikus munkásság február 25-én tartja évi nagygyűlését Mezőtúron.

A kongresszust előkészítő bizottság ülésén jelen volt a kubikusok nagy barátja: dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnök, vármegyénk vol főispánja, valamint Horváth Géza kerületünk országos képviselője is.

A tiszántuli kubikus munkásság ezrei készülnek az érdekeik szolgálatára hivatott nagygyűlésre. Endrődről szintén nagyobb számban vesznek részt dr. Tóth István ügyvéd vezetésével.

A kongresszuson megígérték leutazásukat vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla osztályfőnök, Beliczey Miklós vármegyénk főispánja, báró Urbán Gáspár Szolnok-vármegye főispánja, vitéz Marton Béla a Nemzeti Munkaközpont országos elnöke, Horváth Géza képviselőnk és több tiszántuli képviselő is.

Februárban jelenik meg a hazafias, dolgozó társadalom új hetilapja az „Uj magyar munkás”

A Nemzeti Munkaközpont elhatározta, hogy az ország minden részéből megnyilvánuló kívánságoknak eleget tesz és „Uj Magyar Munkás” címen megindítja a pártpolitikától mentes, jobboldali szellemű munkásújságot.

A lap első száma februárban jelenik meg és attól kezdve minden héten egyszer, szombaton viszi el az ország minden részébe azokat a speciális híreket, amelyek a magyar munkásság különböző rétegeit egyformán érdeklik.

A Nemzeti Munkaközpont tagjai részére a lap előfizetési ára 2 pengő egy esztendőre, míg nem tagok évi négy pengőért fizethetnek elő.

A Nemzeti Munkaközpont felkéri tagjait, hogy előfizetési szándékukat a helyi szervezetnél vagy az országos központnál (Budapest, IX., Üllői-ut 19 sz.) máris jelentsék be.

Sertéshizlalók figyelmébe

M. kir. Külkereskedelmi Hivataltól f. évi február hó 1-én az alábbi tájékoztatót kaptuk: Németországba, Cseh-Morva protektorátus területre és Szlovákia-ba kiszállított sertések kifizetésre kerülő árai f. évi febr. 1-től kezdődően megváltoztak.

Szövetkezet, vagy kereskedő útján kiszállított sertésekért úgy a szövetkezet, mint a kereskedő élő súly kg-ként ab istálló illetve ab feladó állomás a szokásos 12 órai koplattatás után az alábbi árat kell, hogy kifizessék a hizláló gazdának: 190 kg. berakási súlytól felfelé kg-ként 118, 180—189 kg. berakási súly között kg-ként 109, 170—179 kg. berakási súly között kg-ként 105, 170—189 kg. berakási súly között szedett sertésekért azon esetben, hogyha a sertéseket olyan kisgazda hizlalta, akinek 100 holdnál kisebb a birtoka és 20 drb-nél kevesebb, a hizott sertés állománya kg-ként 112, 135—169 kg. berakási súly között kg-ként 99, jól kihizott prima kocáért (csak Cseh-Morva viszonylatban) kg-ként 101 fillér.

Állatoknak

A ferencvárosi sertésvásáron az elmúlt hónap alatt némi ár-emelkedést értek el jobb minőségű hizóink. Fialat, prima szedett 106—113 fillér, könnyebb (100—120 kilós) fiatal 94—102, silány minőségű 86—92, öreg nehéz 84—100 fillér. Fontos, hogy csak jobb minőségű hizókat szállítsunk!

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CERNUS MIHÁLY
Nyomatott Nádudvary Mihály
„PETŐFI” könyvnyomdában,
Gyomán.

Főispáni látogatás. Beliczey Miklós dr., Békésvármegye főispánja február 18-án meglátogatja a gyomai járás két községét Dél-előtt Gyoman a hivatalos hatóságokat és egyesületeket, délután pedig Endrődön tesz tisztelgő látogatásokat a főispán. Este Gyomán ünnepi bankettet rendeznek vármegyénk illusztris vezetőjének tiszteletére. A járás népe nagy érdeklődéssel várja a népszerű főispánt. Reméli, hogy a közvetlen érintkezés és kölcsönös megismerés mindkét község haladását fogja eredményezni.

Halálozás. Havl megjelenésünk mellett csak most tudjuk közölni, hogy vármegyénknek hosszú évtizedeken volt tiszti főorvosa: dr. Zöldy János egészségügyi főtanácsos január havában Teremtőjéhez költözött. A nagy tudású orvost és mindenkitől nagyrabecsült, rendkívül szeretetmélto embert az egész vármegye őszinte részvéte mellett kísérték ideiglenes nyugvóhelyéhez.

Nemes Tamássy Józsefné szül. budaméri Ujházy Róza február 10-én Békéscsabán elhunyt. Az áldottlelkű nagyaszonny nővére volt községünk főkantórának és fiatal éveit nálunk élte le. A falu idősebb lakosai nagy szeretettel emlékeznek vissza a kedves modoru, lebilincselő egyéniségű urasszonyra. Jézus jutalmazza!

A Stefánia-Szövetség helyi fiókjának farsangi estje szép sikerrel folyt le a Népház termében. E kitűnő szociális, népvédő intézmény méltán megérdemli a lakosság erkölcsi és anyagi támogatását. A fáradságos szép rendezés Alapy Andor elnököt és munkatársait dicséri.

A Vöröskereszt-Egylet endrődi fiókegyesülete sem mulasztotta el megrendezni szokásos farsangi tea-est-jét. Az est tiszta jövedelme a tervbe vett „vöröskereszt kórház” javára szolgál. Az ambiciózus, rendező férfi-gárdát nagyszerűen kiegészítette a hölgybizottság „aktiv-szorgalma”, akik kitűnő bufférol és finom tálalásról gondoskodtak. A szép számú közönség Farkasinszky Imre muzsikájával reggelig nem tudott betelni!

Leány-vacsorára gyűltek össze-farsang kedjén az endrődi Leány-egyesületek tagjai. Hatvan eladólány fogyasztotta jóéltvággal a kitűnő nyúl-paprikást, amelyet ők maguk főztek. Hogy mily finom volt a paprikás, azt a legényegylet két tagja, mint „szakbizottság” igazolta.

— Ötévi feygház külföldi rádió hallgatásáért. Az elbingi, németországi különbiróság Metzinski János schneidemühli lakost külföldi rádió hallgatásáért évi feygházra ítélte.